

# افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نښاد تن من مباد  
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد  
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

نیکولای بابکین - (Nikolay Babkin)

برگردان از: ا. م. شیرینی

۲۰ اگست ۲۰۱۵

## ایران در تقاطع گذشته و آینده : امریکا یا روسیه؟

رویارویی بین واشینگتن و تهران در طول ۳۶ سال بعد از انقلاب اسلامی سال ۱۹۷۹ ادامه دارد. اکنون امریکا و ایران برای اولین بار به توافق دست یافتند. شورای امنیت سازمان ملل متحد به اتفاق آراء توافقنامه وین در مورد برنامه هسته‌ای ایران را که به معنای لغو هفت قطعنامه قبلی شورای امنیت سازمان ملل متحد علیه تهران است، تصویب کرد. روز بعد، اتحادیه اروپا نیز قطعنامه مشابهی را تصویب نمود. فروریزی شالوده همه تحریمها علیه ایران، که واشینگتن چند ده سال ساخته بود، آغاز شد. این به چه معنی است؟ آیا واقعاً هم ایرانیها در مقابل امریکا عقب نشینی کرده، از مشی تقویب همکاریها با روسیه امتناع نمودند؟ آیا ایران استقلال خود را با سود بازسازی همکاری اقتصادی با امریکا و اتحادیه اروپا معاوضه می کند؟

تحریمها علیه ایران می توانند در مدت ۹۰ روز بعد از تصویب قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل متحد متوقف شوند. خود این، بهترین حالت برای ایرانیهاست. تهران تصور می کند، که اکثریت محدودیتهای اعمال شده علیه ایران پیش از سال ۲۰۱۶ برداشته نخواهد شد. بنا بر این، کمترین نتیجه لغو تحریمها این خواهد بود، که اقتصاد ایران در سال آینده ایرانی (شروع از ۲۱ ماه مارچ) برای اولین بار طی سه سال اخیر در جهت تصویب بودجه عادی یا غیرتحریمی سمتگیری بکند.

بیشتر اعلام شده بود، که ایران به ۱۰۰ میلیارد دلار پول بلوکه شده در حساب خود دست خواهد یافت. حالا رئیس بانک مرکزی ایران، و. سیف فقط از ۲۹ میلیارد دلار سخن می گوید، که ۲۳ میلیارد دلار آن به بانک و ۶ میلیارد دلار باقی مانده به دولت ایران تعلق دارد. روشن است که این مبلغ برای بازسازی اقتصاد آسیب دیده ایران از تحریمها به هیچ وجه کفایت نمی کند. به همین دلیل، فعلاً تأمین مالی بخش نفت و گاز و پتروشیمی در اولویت قرار گرفته است. بنا بر این، دولت ایران برای توسعه سایر بخشهای کلیدی اقتصاد به سرمایه گذاری خارجی امید بسته است. رئیس بانک مرکزی ایران می گوید: «ما در حدود ۲۰۰ - ۳۰۰ دلار سرمایه گذاری خارجی خواهیم داشت».

اما، از نظر ما، اکنون صحبت از آن که اقتصاد ایران چقدر می تواند به دست بیاورد، عاقلانه نیست، بلکه، سخن عاقلانه تر این است که از کجا و چگونه می توان سرمایه گذار خارجی علاقه مند به سرمایه گذاری قابل ملاحظه برای رشد همه جانبه اقتصاد ایران یافت. به دیگر سخن، تهران واقعاً به کدامیک می تواند امیدوار باشد. چه کسی حاضر است در شرایط موجود جهانی میلیاردها دلار برای تقویت ایران در آینده نزدیک سرمایه گذاری کند؟

پس از امضای توافقنامه وین در ۲۰ جولای تعادل قواء در خاورمیانه به نفع ایران تغییر می یابد. در این حالت، معامله ایران با امریکا باعث تغییرات مهمی نمی شود. ضدیت با امریکا به مثابه عنصر مهم ایدئولوژی دولتی ایران بلا تغییر می ماند. ولی فقیه ایران، آیت الله خامنه ای اظهار داشت، که موضع خاورمیانه ئی امریکا «تفاوت ۱۸۰ درجه ئی» با سیاست ایران در قبال سوریه، لبنان و عراق دارد و ایران به حمایت خود از شورشیان شیعه در یمن و بحرین همچنان ادامه خواهد داد. به عبارت دیگر، احتمال نمی رود در رویکرد منطقه ئی ایران تحول اساسی رخ بدهد. اضافه بر این، همه دوایر سیاسی ایران با توافق حاصله در خصوص پرونده هسته ئی کشور موافق نیستند. مثلاً، حسین شریعتمداری، به عنوان فردی دارای دیدگاه محافظه کارانه و مشاور آیت الله خامنه ای اظهار داشت، که ایران «اسب راهوار خود را با افسار بی مصرف» معاوضه کرد.

کاخ سفید می فهمد که ایران حتی پس از معامله نیز ضرورت حل مسائل مربوط به توسعه اجتماعی-اقتصادی داخلی را بالاتر از منافع برخی افراد و شرکتهای علاقه مند به بازسازی روابط اقتصادی با غرب می داند. در همه حال، رهبری سیاسی ایران از اهداف ستراتیژیک خود در مقابل سرمایه گذاری خارجی امتناع نخواهد کرد.

### رفتار امریکا و اروپا اکنون چگونه خواهد بود؟

از نظر واشینگتن و متحدان اروپائی آن درک ستراتیژیک بر منافع اقتصادی تفوق خواهد یافت. غرب با ماندن در کنار اسرائیل که توافق هسته ئی را به رسمیت نمی شناسد، از حمایت متحدان منطقه ئی خود در رقابت با تهران دست نخواهد کشید و از توسعه اقتصاد ایران با هر وسیله ممکن جلوگیری خواهد کرد. علت اصلی فشار امریکا به ایران، یعنی تلاش دائمی برای برقراری مجدد سلطه از دست داده خود بر این کشور پس از سقوط رژیم شاه و حفظ تأثیر انحصاری بر منطقه همچنان بلا تغییر می ماند. توافق هسته ئی این علت را از بین نمی برد.

«توافق قرن» بسختی حاصل شد، به طوری که وزیر خارجه امریکا، جان کری دو باره از احتمال استفاده از قدرت نظامی امریکا علیه تهران سخن گفت. محمد جواد ظریف، وزیر خارجه ایران در پاسخ اظهار داشت، که چنین «تهدیدهای پوچ» در برخورد با ایران معنی ندارد. اظهارات خصمانه طرفین ادامه دارد. در امریکا تظاهرات بزرگی در مخالفت با امضای موافقت نامه برگزار گردید، در خیابانهای تهران نیز شعارهای «مرگ بر امریکا!» طنین انداخت. رویارویی ایران - امریکا پایان نمی یابد، ایران کما فی السابق، نیازمند حمایت بین المللی می باشد.

بلافاصله پس از تصمیم شورای امنیت سازمان ملل متحد، که توافقنامه وین را مورد تأیید قرار داد، عباس عراقچی، معاون وزیر خارجه ایران اعلام کرد که ایران موشکهای اس ۳۰۰ روسیه را تحویل می گیرد. ایرانیا صرف نظر از توافق در باره کاهش برنامه هسته ئی و تأیید ممنوعیت صدور فناوری موشکی و موشکهای بالستیک به ایران، در این مسأله تعجیل دارند. آنها گمان می کنند که در قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل متحد در ارتباط با صدور موشکهای ضد هوایی روسیه به ایران ممنوعیت وجود ندارد. اظهار نظرات در مورد صدور فناوری دفاعی روسیه به ایران به بحث پیرامون احتمال بهره مندی مسکو از لغو قطعنامه های قبلی شورای امنیت سازمان ملل متحد علیه ایران تکان تازه ای داد.

روزنامه امریکائی نیشنال اینترست می نویسد: «توافق بین ایران و غرب، در نگاه اول، ظاهراً با منافع روسیه انطباق ندارد. اما، به عکس». نویسنده مقاله مصرانه می گوید که ظهور ایران به مثابه صادر کننده نفت، آسیبهای جبران ناپذیری به صدور نفت روسیه وارد می آورد. البته، این باور فقط در رسانه های جمعی امریکا انعکاس نیافت. آنچه که به نفت مربوط می شود، لازم به گفتن است، ایران حتی قبل از اعمال تحریمها هیچ گاه رقیب مستقیم روسیه نبود. جغرافیای صادرات روسیه و ایران متفاوت است و هیچ تقاطعی باهم ندارند. تا برقراری تحریمها در سال ۲۰۱۲، تولید

روزانه نفت ایران ۴ میلیون و ۴۰۰ هزار بشکه بود که ۲ میلیون و ۴۰۰ هزار بشکه آن را صادر می کرد. اکنون ایران ۳ میلیون و ۴۰۰ هزار بشکه نفت تولید می کند که ۱ میلیون و ۴۰۰ هزار بشکه آن را صادر می کند. احتمال دارد در چند ماه آینده صادرات نفت تا سطح قبلی افزایش یابد، اما ورود یکی - دو میلیون بشکه نفت به بازارهایی که شرکت های روسیه در آنها کار نمی کنند، با منافع روسیه تصادم نمی کند. به خصوص این که ایران هم مثل روسیه در کاهش قیمت نفت ذینفع نیست.

پس از تحویل موشک های اس - ۳۰۰ به ایران، در حدود ۲ - ۳ میلیارد دلار عاید صنایع دفاعی روسیه خواهد شد، اما از آن مهمتر این است، که برقراری اعتماد سیاسی در روابط کاری بین مسکو و تهران، شرکت های روسیه را به پیشرو کمپانی های خارجی علاقه مند به بستن قراردادهای سودمند در ایران بعد از لغو تحریمها بدل خواهد کرد. بر اساس معاهده منعقد در پائیز سال ۲۰۱۴، روسیه ساخت نیروگاه های اتمی ایران را به دست خود می گیرد. طرح های دیگری هم وجود دارند که کمپانی های روسی پیشنهاد می دهند. آنها را تأیید کرده اند.

<http://www.fondsk.ru/news/2015/07/29/iran-mezhdu-proshlym-i-buduschim-ssha-ili-rossia-34567.html>

۲۸ مرداد - اسد ۱۳۹۴